

Høringsinnspill budsjettføring Justiskomiteen

Innspillet er relatert til Prop 1S (2026-2027) Kap.3440 Politiet, Post 5

(endringer av gebyr i våpenforvaltningen)

Bakgrunn

Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) reagerer sterkt på Justis- og beredskapsdepartementets forslag om økte gebyrer og utvidet gebyrfinansiering i våpenforvaltningen. NJFF er kritiske til både nivået på de foreslåtte gebyrene og prinsippene som ligger til grunn for finansieringsmodellen.

NJFF mener at forslagene samlet innebærer en betydelig, og urimelig, økonomisk belastning for jegere, sportsskyttere og frivillige organisasjoner. Etter NJFFs vurdering bryter dette med tidligere signaler om at digitalisering av våpenforvaltningen over tid skulle bidra til mer effektiv saksbehandling og lavere kostnader for brukerne.

Digitalisering bør gi gevinster for brukerne. NJFF viser til at tidligere politiske føringer har lagt til grunn at investeringer i digitale løsninger i våpenforvaltninga på sikt skulle gi reduserte kostnader. Når gebyrene i stedet øker, mener NJFF at de forventede effektiviseringsgevinstene ikke kommer brukerne til gode.

(I departementets eget tildelingsbrev nr. 7 «Ny digital våpenforvaltning» fra 2021 er det bl.a. lagt til grunn at nytt våpenregister skal finansieres innenfor rammen av eksisterende nivå for våpengebyret.)

Nøkkeltall jegere:

I Norge er det 558 500 registrerte jegere, hvorav 187 747 løste jegeravgift jaktåret 2025/2026. Hvert år er det ca. 12 000 som består jegerprøven. De registrerte jegerne utgjør flertallet av landets ca. 500 000 våpeneiere, og de til enhver tid nyutdannede jegerne utgjør en stor andel av de som søker om våpentillatelse. NJFF har ca. 120 000 medlemmer, hvor ca. 20 000 i tillegg til å være jegere, også er konkurranseskyttere.

Hovedinnvendinger og konsekvenser av ny gebyrmodell

Flere saksområder enn tidligere blir gebyrbelagt, samtidig som eksisterende satser økes betydelig. Eksempelvis vil gebyret for én enkelt våpensøknad fra en jeger/skytter som har våpen fra før, øke med drøyt 350% (fra 745,- til 2630,-)

Nye jegere som ønsker å komme i gang med jakt, vil ofte ha behov for 2-3 våpen til jakt og trening (typisk hagle, jaktrifle og salongrifle, som da vil utgjøre nær 8000,- i søknadsgebyr).

Det må i denne sammenheng bemerkes at innføringen av gebyr per våpen og våpendel fra januar 2026 allerede har økt gebyrkostnadene betydelig. Tidligere ble søknader som ble levert samtidig, belastet med kun ett gebyr. Denne praksisendringen ble ikke på noe tidspunkt omtalt i forbindelse med stortingsbehandlingen av endringene i våpenloven knyttet til «helautomatisert saksbehandling og endret gebyrhjemmel».

De kan nevnes at den foreslåtte flerdoblingen av søknadsgebyrene kommer på et tidspunkt hvor saksbehandlingstiden er så lang at mange nye jegere ikke får verken tillatelse til å låne eller kjøpe våpen samme år som de avlegger jegerprøven (pr. dd. er det opptil 81 ukers saksbehandlingstid på jaktvåpensøknader)

NJFF mener ellers at selvkostprinsippet anvendes for vidt. Gebyrer skal dekke konkrete tjenester mottatt av den enkelte bruker. Når gebyrinntektene også skal finansiere kontroll- og tilsynsoppgaver, samt alle øvrige utgifter til utvikling, drift og investering i digitale løsninger, får ordningen karakter av en sektoravgift/skattlegging fremfor et ordinært gebyr.

Konsekvensutredningene i tilknytning til innføring av ny gebyrmodell er mangelfulle. Den korte tiden mellom høringsfrist og den opprinnelige planlagte ikrafttredelsen svekker inntrykket av en reell høringsprosess, og etter NJFF sin vurdering i strid med utredningsinstruksens intensjoner. Departementets oppdaterte fremlegg av saken i forbindelse med Statsbudsjettet for 2027, understreker dette inntrykket. Sentrale momenter som er påpekt av jeger- og skytterorganisasjonene i høringen, fremstår ikke å være nærmere vurdert/utredet.

Konsekvenser for frivilligheten

Negative samfunnsmessige konsekvenser er utilstrekkelig vurdert. Innføring av de foreslåtte gebyrsatsene vil medføre økte kostnader i en størrelsesorden som kan redusere rekrutteringen til jakt og skytesport, særlig blant unge og personer med begrenset økonomi. Frivilligheten vil svekkes. Konsekvensene for jegere, skyttere og frivillige organisasjoner er ikke tilstrekkelig utredet. Lokale lag og foreninger er avhengige av bred deltakelse. Høyere gebyrer kan bidra til lavere aktivitet og dermed redusere grunnlaget for frivillig innsats og organisasjonsutvikling. De nye foreslåtte gebyrene bl.a. godkjenning av oppbevaring (9770,-) og godkjenning av våpenrom (9770,-) er eksempler på betydelig økte kostnader for foreninger som tilrettelegger for et mest mulig inkluderende aktivitetstilbud. Økte kostnader for foreningene må i stor grad dekkes inn i form av økte kostnader for medlemmene.

Jakt og skytesport skaper betydelige samfunnsverdier. Landets mange skytebaner driftes og finansieres i hovedsak av frivillig sektor, men benyttes også i stor grad av offentlige brukere som ettersøkspersonell, politi og Forsvaret.

Konklusjon

NJFF anbefaler at økte gebyrinntekter fra våpensøknader (ut over den økningen som praksisendringen i gebyrinnkrevning f.o.m. 2026 allerede har medført), ikke legges til grunn i Statsbudsjettet for finansiering av våpenforvaltninga,

Et eventuelt revidert forslag om endringer i våpengebyr bør bygge på åpne og dokumenterbare kostnadsberegninger. Det må gjøres grundigere vurdering av konsekvensene for rekruttering, frivillighet og norsk jakt- og skytesport. NJFF mener at gebyrfinansiering av våpenforvaltninga må begrenses til konkrete tjenester brukeren mottar, og ikke ha karakter av å være en sektoravgift/ekstra skattlegging av våpeneiere. NJFF forventer at våpenforvaltninga legges opp til å være digital og effektiv, men vi forventer også rimelige rammevilkår for våpeneierne.

Med vennlig hilsen
Norges Jeger- og Fiskerforbund

Vidar Nilsen
Fagrådgiver

Eldar Berli
Generalsekretær